СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — Рік XXXII. Число 11. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 15. січня, 1924. — VOL. XXXII. No. 11. Jersey City, N. J., Tuesday, January 15, 1924. THREE CENTS

КОНЕЧНІСТЬ ПОЛАГОДИ МЕЖИ ПОДАТКОВИМИ ПРОЄКТАМИ

ВАШІНГТОН, 12. січня. — Республиканські провідники представили президентови Кулиджови потребу погодити зі собою податковий проект секретаря скарбу Мелона та проектів демократів та поступовців, бо інакше зниження податку не дістане потрібної до ухвалення більшости. Кулидж все ще стоїть за ухваленнєм самого проекту Мелона та проти всякого компромісу.

ДЕМОКРАТИЧНА СВАРКА ЗА ОСІДОК КОНВЕНЦІЇ

ВАШІНГТОН, 13. січня. — Тут зібралися на наради провідники демократичної партії, щоби порішити, де має відбутися конвенція партії, яка має встановити кандидата партії при сьогорічних президіяльних виборах. Кождий кандидат на кандидата хоче мати її там, де йому найвигіднійше. Мекаду хоче Ст. Луис, а його противники Ню Йорк або Шикаґо.

ЗАХОДИ ДЛЯ ОЖИВЛЕННЯ ТОРГОВЛІ З КОЛИШНІМИ ВОРОГАМИ

ВАШІНГТОН, 13. грудня. — Милер, „опікун чужинецького добра", предложив президентови Кулиджови плян сотворення федеральної корпорації для піддержання торговельних зносин з краями, що були в війні проти Злучених Держав. Для фінансовання сеї корпорації радить він ужити гроший, зложених в уряді „опікуна чужинецького добра", себто маєтку належачого до горожан сих країв, а забраного в заряд підчас війни проти центральних країв.

СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ЩОДО СЛІДСТВА НАД РОСІЄЮ

ВАШІНГТОН, 13. січня. — Департамент стейту дав до зрозуміння підкомітетови сенатового комітету для заграничних справ, котрий веде слідство над питаннєм визнання большевицького уряду, що департамент предложить субкомітетови всі документи, однак секретар стейту Гюз перед комітетом на зізнання не стане, бо сього не робили перед ним другі секретарі стейту. Департамент стейту витає слідство над питаннєм відношення до большевиків, бо справа лишень зискати може, коли вона буде як слід вияснена.

ҐУБЕРНАТОР ВУД НЕ МОЖЕ РУШИТИ ЛЕҐІСЛЯТУРИ

МАНІЛЯ, 12. січня. — Сенат та палата послів филипинської леґіслятури сперлися над справою видатків так, що дальша законодатна робота стала неможлива. Палата послів спротивилася обнижуванню видатків ґубернатора, як се ухвалив сенат, і наслідком сього вся робота леґіслятури станула на мертвій точці.

МАЙНЕРИ МЯГКОГО ВУГЛЯ БУДУТЬ ЖАДАТИ ПІДВИШКИ

ВАШІНГТОН, 13. січня. — Урядники майнерської юнії „Де Юнайтид Майн Веркерс оф Америка" заповідають, що 400,000 майнерів мягкого вугля буде домагатися підвисшення своєї заплати від нового контракту, котрий має бути зроблений по скінченню теперішнього, що виходить 31. марта сього року.

ДОНЕСЕННЯ ПРО БИТВУ З ТУБИЛЦЯМИ НА ФИЛИПИНАХ

МАНІЛЯ, Филипини, 12. січня. — Уряд подає тепер подробиці про битву межи американською поліцією та одним тубилчим племенем, про котру вже давнійше доношено, що в ній згинуло 19 вояків. Показується тепер, що в тій самій битві згинуло теж коло 80 тубилців та що причиною заворушення мало бути розбитте Американцями збірника зі свяченою водою.

ПІДВИСШЕННЄ ЗАПЛАТИ

НЮ ЙОРК, 12. січня. — 18,000 робітників, працюючих на нюйорських елевейторах, зробили нову юнійну умову з товариством будівельних зарядчиків, на основі котрої робітники дістануть підвишку від 1 до 3 долярів в тиждень.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

МЕКСИКО, 13. січня. — В своїм поході на Ґвадаляхару, осідок повстанців, президент Обреґон прибув нині з 15,000 війска до Ля Піедад, в стейті Мічоакані. Повстанці здали місто без бою. Мексиканська армія вживає для розвідів ворожих позицій американських літаків.

З РЕЛІҐІЙНИХ СВАРОК

НЮ ЙОРК, 13. січня. — Боротьба за питаннє порочности Діви Марії, що розвелася від кількох місяців в протестантських церквах, заострюється щораз більше. Нині один з провідників фундаменталістів (що стоять на давнім становищи церков) назвав всіх модерністів божевільними людьми, а того самого дня один провідник модерністів заявив, що віра в непомильність Біблії є вислідом лінивства. Ще один модерніст говорив проповідь про „Христа яко чоловіка", і старався виказати, що релігія існувала перед Христом і буде існувати, як церков не стане.

ПОХІД ПРОТИ ЗЛОЧИНУ В ФІЛЯДЕЛФІЇ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, 12. січня. — Ґенерал Батлер, котрий став на час головою служби безпеченства, і котрий почав уже безпощадну нагінку проти всяких злочинів в сьому місті, поділив тепер місто на 42 округи, щоби в той спосіб виловити всіх бандитів. Поліційний уряд каже, що місто тепер „сухе як пустиня Сагара".

ЗА ПРИМІРОМ ФІЛЯДЕЛФІЇ НЮ ЙОРК

НЮ ЙОРК, 12. січня. — Нюйорський поліційний уряд збирається теж прочистити місто зі злочину, як се зроблено в Філядельфії. Начальник поліції вже заповів, що сими днями нажене з роботи 13 поліційних інспекторів, котрі допустилися в урядованню ріжних надужить.

НАСИЛЬСТВА ЯК ОРУДЯ КЛЕНА

ВАШІНГТОН, 13. січня. — На слідстві в справі вибору сенатора Мейфілда, що тепер ведеться перед верифікаційним комітетом сенату, свідки зізнавали, що головні урядники Ку-Клакс-Клена радили робити всякі насильства над противниками організації та противниками політичних її кандидатів. Радили вони бити, масакрувати, мастити смолою та обліплювати пірєм і таке инче.

БУРЯ ПОБИЛА ВІКНА НА КОРАБЛІ

До нюйорського порту приїхав в суботу корабель "Парі" з вікнами, побити лютого бурею.

СМЕРТЬ БОКСЕРА ВІД

В Ню Йорку помер відомий боксер Френк Джером. Боксувався він пару днів тому і підчас бійки впав без притомности наслідком кровотоку в голові. Лікарі пробували ратувати його незвичайною операцією, провертівши йому череп, щоби випустити зібрану там кров. Операція не вдалася.

ТРИ ТИСЯЧІ ЛЮДИЙ ЗА ОДНИМ БАНДИТОМ

Цілий просто повіт Лос Анджелес в Каліфорнії заворушений полюваннєм на одного розбишака. Зветься він Гари Данлеп, а посуджують о цілий ряд відважних рабунків переїзджаючих автів, які він обрабовував в той спосіб, що пускав на візника осліплююче світло зі сильної електричної лямпки, та показував відзнаки ("бедж") полісмена. Нападав теж на жінки, а кілька днів тому вбив одного чоловіка, що боронив перед ним свою наречену. Тепер за ним полює яких 3,000 людий, в тому числі богато полісменів та детективів.

ТАКОЖ ПРИЧИНИ ДЛЯ УНЕВАЖНЕННЯ ПОДРУЖА

До нюйорського стейтового суду ввійшли два позви, один Джана Дамяна, позиваючого о уневажнення подружа на тій основі, що родина жінки не сповнила свого зобовязання та не дала обіцяного віна, а другий його жінки, в якому вона хоче від нього розвід на тій основі, що він не взяв її після шлюбу на пошлюбну подорож, як се її обіцяв, залицяючися до неї.

РОЗБІРКА ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ У ВАРШАВІ

Розгляд проекту розбірки православного, собору у Варшаві, якої домагалась партія "Визволене", комісія постановила відкласти до часу представлення урядом пляну зужиття грузу того собора.

ПОЛЬСЬКА ТАКТИКА З НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНЬШОСТЯМИ.

З Варшави доносять: Дня 11. м. м. на засіданню сойму пос. Єреміч поставив нагле внесення Білоруського Клюбу в справі насильств і надужить карних експедицій польської поліції в Коссовському повіті. Наглість відкинено, а внесення віддіслано до адміністраційної комісії.

ПРОЦЕС, ЯКИЙ ТРЕВАВ 600 ЛІТ

В Югославії скінчився недавно процес, який тревав 600 літ. Мала бідна громада Щениця в Боснії одержала в XV столітті від боснійського короля Остої дозвіл пасти свою худобу на державних луках та побирати дерево з державних лісів. Автентичний документ цього дозволу находиться в архіві в Раґузі. По тій причині приходило до численних суперечок і процесів вже за часів республіки Раґузи, а опісля турецького і австрійського панування. Селяне часто боронили свойого права навіть оружем. Щойно тепер за часів Югославянської держави, краєвий уряд в Боснії представив центральному урядови до затвердження внесення, признаючи декрет короля Остої. Югославянський уряд узглядив просьбу громади і в той спосіб закінчив 600-літний спір.

МОСКОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЗІЗД ПРО ЕВРОПЕЙСЬКУ НАУКУ

На всерадянському науковому зїзді, який тепер одбувається в Москві, виступали з цікавими докладами академики Ольденбурґ і Марр, в яких познайомили вчений світ радянських республік з враженнями своєї останньої мандрівки за кордон для ознайомлення зі станом европейської науки. Ці враження дуже смутні. Становище науки на Заході Европи в сучасний момент дуже невідрадне, особливо в Німеччині.

БОРОТЬБА З ЛАЙКОЮ

Ґазета "Рабочая Правда" подає, що на зібранню робітників суконної фабрики ім. Тараса Шевченка в Харкові постановлено рішучо боротися з лайкою, яка ображає гідність робітника. Присутні порішили карати 25 золотими карбованцями за кождий лайливий "вираз" і вибрали для цього спеціяльну комісію.

ВКРАДЕНО СКРИНЮ ГОДИННИКІВ.

Недавно розбили якісь незвісні справники на шляху між Перемишлем і Мостиськами товаровий віз в поїзді, що йшов до Львова. Вкрадено скриню вагою 150 кільоґрамів, що була повна годинників. Скриня та переходила через Польщу з Берліна до Румунії.

ЧОМУ УКРАЇНЦІ РОЗБИЛИ МІЦКЕВИЧА В ТЕРНОПОЛІ?

Вчасі українського правління у Східній Галичині Українці в Тернополі скинули і поломили тамошній памятник польського писменника Адама Міцкевича (який і так на зиму обивано дошками, щоб не перемерз). Колиж Польща напала на Східну Галичину й обсадила і Тернопіль своєю бандою, Поляки стали збирати жертви на відбудову того памятника і тепер його знову поставили. Тому 2 тижні було відслоненнє з великою парадою, на яку стягнено "кресових" патріотників в роґатифках з ріжних сторін.

Один роґатий Поляк казав до тернопільських Українців, що вони "барбаржиньци", бо допустились "барбаржиньства", розбиваючи памятник Міцкевича на дрібні кусні. На се один Українець йому відповів:

— Ви пересаджуєте! Ми не розбили на дрібні кусні а тільки части, "щоби справедливости сталося задосить". Міцкевич був Білорусином, патріотом литовським, а поетом польським, значить, по справедливости належить до Білоруси, Литви і Польщі. До нас він не належить і йому смішно вистоювати в столиці галицько-українського Поділля, з яким його ніщо не вяже. Отак то й ми рішили віддати його туди куди він належить і хотіли вислати частину до Минска, столиці Білоруси, частину до Вильни, столиці Литви, а частину до Парижа, столиці Польщі. Але ви нам перешкодили, так мусимо ждати на другий раз.

ПОЛЯКИ КАЖУТЬ, ЩО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИДАЛЮЄ МОНАРХІСТІВ

Польські часописі доносять, що чесько-словацький уряд видав зарядження, які мають на меті видаленне російських монархістів з Чехо-Словаччини. Російські студенти крайньої правиці в числі біля 2,000 осіб виїдуть з Праги до Америки, де сподіваються одержати допомогу від Форда. Між ними находиться богато бувших старшин армії Вранґля.

УМЕР З РАДОСТИ.

Один урядник в Англії, що довший час не міг знайти праці, дістав державну посаду в Лондоні. На вістку про те, умер з вівкої радости.

НАДІЇ НА ПАРИСЬКУ РАДУ ЗНАВЦІВ У СПРАВІ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ

ПАРИЖ, 13. січня. — Нині члени аліянтської комісії знавців, з участю Американців, обговорювали приватно питання про розслід німецьких фінансів і спроможність Німеччини платити аліянтам, а зокрема Франції, так звані „воєнні відшкодовання".

Щойно завтра має бути офіціяльне отвореннє наради сеї комісії.

Аліянти мають надію, що конференція осягне певні успіхи і тому забираються до діла серіозно і приготовляють богато матеріялів.

Французьке правительство, яке дало почин до сеї конференції, привязує теж до неї чималі надії, але притому поводиться дуже обережно і загалом намагається в нічому занадто не анґажуватись, а держатись більше осторонь.

Американські знавці ґенерал Чарлз Дж. Дос і Овен Д. Янґ відбули нині нараду з американським „обсерватором" полковником Джеймсом А. Логаном, котрий брав участь у славетній аліянтській комісії „воєнних відшкодовань".

МЕКДАНЕЛД ПРОТИ ЗЕЛІЗНИЧОГО СТРАЙКУ

ЛОНДОН, 13. січня. — Кандидат на нового премієра з рамени Партії Праці, Ремсей Мекданелд, відбув нині нараду з провідниками зелізничої юнії в Англії, щоб запобігти страйкови, який заповіджено недавно.

НАГЛИЙ СУД НАД АҐЕНТОМ І ЗРАДНИКОМ

БЕРЛІН, 13. січня. — Суд німецьких комуністів поручив комуністови Петерсови убити Йоганна Равша за се, що сей подавав відомости ґенералови фон Зектови про пляни німецьких комуністів.

Петерс ранив Равша двома кулями і втік.

Давнійше вони оба були на службі російської тайної поліції.

СПАДОК ФРАНЦУСЬКОГО ФРАНКА І ПОЛЬСЬКОЇ МАРКИ

ПАРИЖ, 13. січня. — Вчера на тутешній біржі французькі франки продавано по 4½ американського цента. Се найнизша ціна франка від початку війни.

Польських марок продавано по 1 міліонови за 12 американських центів. Се теж найнизша ціна польської марки від створення Польщі.

НІМЦІ З РУРЩИНИ ЇДУТЬ В ПІВДЕННУ АМЕРИКУ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 13. січня. — З пристані Антверпен виїхало пароплавом Формоза понад 100 німецьких фахових робітників до Бразилії.

Се переважно механіки і машиністи з Рурщини. Їх метою є будувати фабрики в Південній Америці.

ГАРДЕН ВИКЛИКАВ ВОРОЖНЮ ПРОТИ СЕБЕ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 13. січня. — Відомий німецький публіцист Максиміліян Гарден заявив в американських ґазетах, що заграниця не повинна дати позички Німеччині на поживу, бо німецькі хлібороби самі патрафлять вижнвити населеннє сього краю.

Коли відомість про се прийшла сюди, всі німецькі републиканські політики і ґазети різко виступили проти Гардена, кажучи, що він аґітує проти інтересів німецької републики.

ЕСПАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РОЗВЯЗУЄ ПОВІТОВІ РАДИ ЗА ПЕРЕКУПСТВО

МАДРИД, столиця Еспанії, 13. січня. — Еспанське правительство видало декрет, яким розвязало всі повітові ради в цілому краю, за виїмкою повітів баських і наварських.

Правительство заявило, що видало сей наказ з причини перекупства, яке розпаношилось у повітових радах.

Рівночасно воно наказало повітовим ґубернаторам (старостам) іменувати тимчасові повітові ради і добирати до них тільки селянських і робітничих представників.

ЗЕМЛЕТРУС В ОЛСТЕРІ

БЕЛФАСТ, столиця Олстеру (північної Ірляндії), 13. січня. — Нині рано було чути виразно в околиці Белфасту землетрясеннє.

Землетрус стряс богато домів в основах, але шкід не спричинив.

ОПЕРАЦІЯ УВЯЗНЕНОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА

БОМБАЙ, Індія, Азія, 13. січня. — Провідник індійського руху „неспівділання з чужинцями" (з Анґлійцями), Боґандас Ґанді, котрий сидить в тюрмі, занедужав на запаленнє сліпої кишки. Його перенесено до шпиталю в Туна, де переведено операцію. Операція повелась і є надія, що він скоро подужає і знову вернеться до тюрми.

ЯПОНІЯ ВІДПЛАЧУЄТЬСЯ КАЛИФОРНІЇ

ТОКІО, столиця Японії, 13. січня. — Японський парлямент має ухвалити новий закон про землевласність в Японії. На основі сього закона чужинці тих країв, що відмовляють права посідання землі Японцям, не мати-муть такогосамого права в Японії.

Се відплата Калифорнії, яка заперечила права посідати землю Японцям. Одначе Американці інших стейтів могти-муть купувати землю в Японії.

КАЖУТЬ, ЩО ТАКИ БУВ ЗАМАХ НА КЕМАЛА ПАШУ

АТЕНИ, столиця Греції, 13. січня. — Поворотці з Малої Азії кажуть, що турецьке правительство заперечує правду, бо таки у Смирні виконано замах на турецького президента Мустафу Кемала пашу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіти і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ КРОК ДО НОВОГО ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНА.

Іміґраційний комітет палати послів уже розбирав предложені собі іміґраційні проєкти та поробив уже деякі ухвали. Сі ухвали показують, в якому напрямку готово піти нове іміґраційне законодавство.

Покищо іміґраційний комітет ухвалив предложити конґресови проєкт, щоби на будуче допускати до Злучених Держав з кождого краю не по 3 проценти іміґрантів, прибувших сюди в 1910. році, як се було досі, але по 2 проценти іміґрантів, пробуваючих тут в 1890. році. Як сей проєкт іміґраційного комітету стане законом, то іміґрантська квота з неодного европейського краю зменчиться на половину. Станеться се передовсім з краями південної та Східної Европи, з котрих іміґрація в 1890. році ще не була така велика, як вона була пізнійше.

Рівночасно принято другу проєктовану постанову, щоби допускати до Злучених Держав без ніякого обмеження жінок та мужів американських горожан, їх дітий понизче 18. року життя та їх материй та батьків до 55. року життя.

Отся послідна пропозиція має в собі богато людяного, однак перша пропозиція не бере під увагу ніяких зглядів людяности, а лишень вузко понимані інтереси американського населення. Ними старі іміґранти та їх діти чи прадіти хочуть просто сказати світови без ніякої церемонії: Ми сюди прийшли перші, і ми хочемо зі свого щастя скористати. Ми помогли собі, най другі поможуть собі, як можуть.

ЩЕ ОДИН СЕЛЯНСЬКИЙ ОБОРОНЕЦЬ.

Доносить „Новий Час" з 27. грудня 1923. року, що підчас одного посольського віча ноторичного оборонця українських селян, посла о. Ількова, пописувався з промовою в обороні селян другий хліборобський діяч, Тома Яцкевич.

Імя Томи Яцкевича в українській громаді нове. Ніхто його імени не чув, як орґанізувалася українська сила, як вставала за свою державу. Чи він раду радив при зеленім столику з Поляками, чи працював де тишком-нишком для добра українського селяньства, пхаючи селянські гроші в свою кишеню, не знали сього слухачі, як Тома Яцкевич своїм замашистим язиком став чистити Українців на право й на ліво, як одним махом осудив остро всю політичну, освітну та економічну діяльність української інтеліґентної верстви, закинув її, що вона запродалася Жидам, і припечатав її гріб, назвавши їх коротко злодіями.

Найшовся серед зібраних на вічу один селянин, котрий виступив до промови та сказав оборонцям селян, що селяни думають про таких чесних та незапроданих оборонців селяньства, як отсе ті, що перед ними виступають. Тут бесідник без обиняків заявив, що пан Яцкевич не має права осуджувати нікого злодіями, бо він самий поповнив свого часу крадіж публичного гроша в львівському суді. Через те й селяни знають добру міру селянській програмі о. Ількова та пана Яцкевича, і на його програму кажуть коротко: „Який пан, такий крам"

Селянський оборонець вдав зі себе дуже обидженого сими словами селянина, котрий в такий спосіб відвдячується за оборону оборонцеви селяньських мас. О. Ільків порадив пану Яцкевичови внести зараз позов до стрийського суду, обіцюючи йому спуститися на його великі посольські впливи перед польськими судами.

Прийшла росправа, і пізваний став боронитися доказом правди. Сей випав так, що навіть польський суд, не дивлячися на впливи селянського представника о. Ількова, мусів увільнити обжалованого від вини й кари.

В той спосіб суд признав, що на польську службу до походу проти української інтеліґенції з демаґоґічними хліборобськими кличами станула компанія злодіїв, яких вчинків навіть польські суди не можуть оборонити.

Не рішив суд питання, котре порушив в своїй промові проти пана Яцкевича пізнаний селянський бесідник, а саме: чи може людина, яка других окрадала, виступати оборонцем селяньських мас, критикувати інтеліґенцію та селян, валити старих діячів, підносити нові хліборобські програми?

Суд сього не рішав, бо се не судова справа. Якби навіть се була судова справа, то польський суд бувби певно признав право українським злодіям виступати оборонцями українських селян. Однак, українські селяни устами селянина виразно заявили, що вони думають про тих своїх оборонців, що нишком зі селянина шкуру здоймають, а опісля кричуть на народних робітників: „Злодій, ловіть злодія!" Українське селяньство вже видно досить свідоме, щоби не зловитися навіть на селянські програми отців Ількових та панів Яцкевичів.

НА ПЕРЕЛОМІ.

Перевибори президії Трудової партії. — Кінець угодового курсу.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

I.

У начальнім проводі Трудової партії, ще й нині головної політичної партії старого краю, відбулись радикальні зміни. Старий провід на чолі з д-ром В. Охримовичем та д-ром В. Бачинським добровільно уступив зі свого становища. На його місце Народний Комітет обрав нову президію на чолі з о. О. Стефановичем і д-ром Ф. Евиним.

Ця зміна проводу не є звичайною зміною осіб. Це — **зміна політичного напрямку,** зміна тактики та орієнтації. Инакше не було би потреби без відома Народного Зїзду та з порушенням орґанізаційних засад партії робити нові вибори.

Старий провід був **змушений** уступити, бо його тактика цілком **збанкротувала.** Як відомо, і др. Охримович, і др. Бачинський, а не в меншій мірі їх однодумець і товариш по президії ред. Ф. Федорців, були головними ініціяторами славнозвісної автономічної резолюції, ухваленої на останнім Народнім Зїзді. Вони й давнійше були того переконання, що при істнуючих обставинах тільки угода з Поляками може забезпечити українському населенню Сх. Галичини таке-сяке істнування. Ухвалеа ради амбасадорів з дня 14. березня ніби-то дала їм рацію, й вони скористувались загальним упадком настрою, що запанував у краю по тій ухвалі, щоб провести на Народнім Зїзді свою резолюцію.

Народний Зїзд ту резолюцію ухвалив, а Народний Комітет оддав партійний провід у руки її авторів. Поза межами Галичини, та і в самім краю, цей перехід головної української партії на угодову лінію був принятий не без критики й не без гіркого почуття. Але зпочатку нарікання були не дуже голосні й рішучі, бо, з одного боку, за автономічною резолюцією як-не-як, а стояв авторитет Народного Зїзду, а, з другого боку, суспільство хотіло перечикати, що з того вийде.

Вийшло мало доброго. Назовні угодові спроби скінчились **повною блямажею.** Протягнена рука не тільки повисла у повітрі, але й дістала безліч дуже чутливих і болючих ударів. Поляки відповіли на автономічну резолюцію досі нечуваним загостренням протиукраїнського терору. На всі українські установи, особливо-ж на українське шкільництво, почався систематичний похід. Навіть саме слово „українське", „український" було зоборонене. Численні судові процеси за давно забуті провини, нові наглі суди з розстрілами невинних, закриття цілої низки українських шкіл і перетворення инших на польські — це лише поодинокі цвітки з тої китиці запеклого україножерства.

Навнутр Трудова партія заплатила за автономічну резолюцію **глибоким розкладом.** Опозиція й критика, зпочатку досить тиха й нерішуча, набирала все більше сили в міру того, як угодовий курс все яснійше виявляв свою неслушність і недорічність. Кождий новий удар з польського боку — а таких ударів не бракувало й не бракує — все більше ставив офіціяльний провід партії у смішне становище й все більше зміцнював сили опозиції.

Дійшло, нарешті, до того, що партія опинилась перед **формальним розламом,** перед „поділом на ся". Дотеперішній провід. треба віддати йому справедливість, не поставив себе вище інтересів партії, вище інтересів справи, а добровільно уступив, оддавши партійну керму в руки своїх політичних противників.

Тому є повна підстава казати, що остання зміна проводу Трудової партії була не зміною осіб, а зміною орієнтації. Прихильники автономічного, угодового курсу формально зложили зброю. Вони признали свою **помилку,** а може просто скорились перед обставинами, дужчими від них, і звинули свій прапор—правду сказавши, досить таки подертий і заплямований...

Новий провід Трудової партії перебрав у свої руки керму галицько-української народної політики у дуже трудну й відповідальну хвилину. Зовні тільки й чути, як трубадури польського шовинізму безнастанно кличуть до походу „на зніщене Русі". І ті людожерні кличі не зістаються „гласом вопіющого у пустині", а кождого дня приносять наслідки, які завдають живому українському тілу удар за ударом. А серед власного суспільства панує розтіч, буяють партійні й гуртові роздори, цвітуть ненависть і взаємне недовіря...

Та добре хоч те, що скінчилась та „срамотна година", коли край був формально звязаний отою нещасливою автономічною резолюцією. Руки у краю тепер розвязані.

Прага, 26. грудня.

Радянин.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Українізація.

(З львівського „Нового Часу").

Як большевики силою захоплювали Україну, бючись з українськими війсками в 1918 і 1919 році, то тоді все, що українське, нищили вони огнем і мечем. Це ішли тоді правдиві Монголи. Татарські набіги на Україну блідли перед тим, що там творилось. І хоч від самого початку свого істнування большевики на словах всім народам позволяли і відділюватись і творити своє життє, то на ділі вони були московськими наїзниками, а українство нищили гірш царських посіпаків. Хто говорив по українськи, — той контрреволюціонер. І скільки таких „контрреволюціонерів" в подертій свиті згинуло від тих ніби правдивих „революціонерів". Навіть самим большевикам, як їм за це згадувати тепер, робиться ніяково і в них не стає на це відповіді.

За те, що вони робили з Українцями, їх не оправаде ніхто і ніщо. Через цілий той час українські селяни боролись против ненависних большевиків. Як пригадаємо собі кілько і як довго по всій Україні бились повстанчі загони, то мусимо признати, що український народ добре бився з наїзниками. І бився український народ доти, доки не зломив у ворога охоти фізично нищити українство. Тим здобутком і закінчився перший період боротьби українського народу з північним ворогом.

Большевики **ошукались.** Спершу вони думали, що потрафлять знищити українство за одним махом. Одних порозстрілюємо, других виженемо, а третіх застрашимо і буде з Українцями спокій. Та не так сталось, як вони думали. На місце розстріляних Українців виростало 1,000 свідомих. І так було через цілих три роки. Не дамо собі ради в такий спосіб, подумали і давай змінювати цілу систему. Вони переконались, що як боротьбу з українством будуть продовжати дальше, то український народ за рік чи два зовсім прожене їх із своїх земель.

І от заставлені українським народом большевики завели на Україні новий курс, так звану, українізацію. Подумали тай таке сказали: Від тепер не будемо переслідувати українства, не будемо розстрілювати Українців, а будемо позволяти, щоб розвивалася українська культура; будемо позволяти на українські школи; будемо ґазети по українськи видавати і навіть будемо по українськи говорити та писати. Як сказали так зробили. І від того часу на Україні почалась українізація. Українці трохи відітхнули і на перший раз для них, змучених довгою боротьбою, ця уступка вистарчила. Вони перестали боротьбу з большевиками і цілою силою кинулись закріплювати ті позиції, які у большевиків завоювали.

Але, чи перестали Українці боротьбу на все? Я певний, що ні. Чи отвертою боротьбою на полі бою, чи видавлюваннем чужинців з їх становищ тихою муравлиною працею — а всеж Українці боротись о свою незалежність не перестануть. Бо вони ніколи не забувають, що ті, які і дають для Українців деякі права, що вони чужинці, чужа влада, а не своя власна. І самостійности українська влада не має такої, якої вона хоче.

А тому, не все ще скінчене. Це перший етап! Український нарід приневолив чужу владу до капітуляції в культурній політиці. Тепер відбувається закріпленнщ того здобутку. А після того прийде для цілої української нації другий етап: Здобуттє власної державности.

В дальшому листі представлю Вам, як і хто рядить тепер Україною та яка з того користь чи шкода для українського народу.

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО У БЕРЛІНІ

Праця фахових гуртків.

При кожній вищій школі у Берліні в сучасний мент істнують фахові гуртки студентів-Українців, які складаються як з організованого студентства („Спілка Студентів Українців") так і із „диких", які знаходяться в неорганізованому стані. Не дивлячись на це, праця гуртків розвивається в доброму фаховому напрямі. Мусимо відмінити тут працю:

1. Гуртка техніків при Шарльотенбурській Вищій Технічній Школі, який складається з 16 членів. В минулому семестрі гурток влаштував кілька фахових екскурсій по ріжних фабриках у Берліні, а також разом з празькими техніками на авіяційну фабрику у Дессау. Зараз ведеться підготовча праця що до перекладу на українську мову фахових технічних книжок. На Техніці завязано добрі звязки з німецьким студентством, ректоратом і бібліотекою.

2. Гурток торговельників — складається з 14 членів. Власними засобами було придбано кілька фахових підручників, завязано добрі звязки з цведським студентством, в наслідок чого трох наших студентів було запрошено на літні ферії до Швеції. Минулим семестром відбулася низка товариських бесід на фахові теми „Вексель". „інфляція паперових грошей і її наслідки", „Біржові акції" і т. ин.) 13. XII. гурток влаштував вечірку, чистий дохід з якої має піти на купівлю необхідних підручників. На Торговельній Академії завязано добрі звязки з німецьким студентством і ректоратом.

3. Гурток університантів—складається з 20 членів. Минулим семестром гурток влаштував франківське свято і річницю Полтавського бою. Екскурсія до Потсдаму для оглядення памятників старовини. Було відчитано кілька рефератів. Зараз утворено семінар по історії і літературі України.

4. Мистецтво — 9 студентів, з них слід згадати славного студ. муз. Антона Рудницького, що склав конкурсовий іспит до академії один із 150 кандидатів, талановитого різбаря Федора Ємця, праці якого здобули признання всіх професорів, визначного графіка Миколи Бутовича в Липську та всім відомого маляра Миколи Глущенка, який щойно вернув зі Швеції.

5. Гурток ветеринарів, агрономів і лісовиків — складається з 12 членів. Утворено сільсько-господарчий семінар. 1. XII. асістент В. Ломаницький зробив доклад на тему: „Сучасне завдання української агрономії на українських землях і еміграції". Передбачено влаштувати ще 10 викладів, для яких лекторів запрошено зі сторони. Теми: „Моторова культура плуга", „Модерне рільництво" і т. ин. Видають свій альманах. Виклади відбуваються в помешканню YMCA, яка радо йде на зустріч нашим студентам.

6. Українсько-німецьке студентське спортове товариство переслідує цілі розвитку культури тіла.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

До Канцелярії У. Н. Союза напливають численні просьби о надісланнє календарів для нових членів на рік 1924.

Щоби вдоволити всіх членів на рівні і дати можність одержання цеї цінної книжки, отсим повідомяєсь всіх Вп. П. Секретарів, що на жаданнє вишлеться для всіх нових членів календарі, по ціні 30 цнт. за примірник. Щоб улекшити висилку та оминути непотрібних замішань в рахунках, проситься з цею справою віднестися просто на адресу Свободи. Секретар при замовленню має подати число відділу і число членської грамоти нового члена, а також належитість згори на адресу: "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Р. Слободян, фін. секретар.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЕПЕР КИЇВ?

Якби не понищені будівлі на Хрещатику, Фундукліївській улиці, на Липках і по всьому місту, то взагалі не пізнати було-б що Київ — це те місто, що переходило з рук до рук. Та ні від кого місто не потерпіло стільки як від Поляків. Вони знищили Київ найбільше, а головно ланцюховий міст, красу Київа і гордість техніки та бувший царський дворець. Повалені будівлі нагадують, що Київ добра не зазнавав. А позатим все, як бувало. Улиці доволі чисті. Вистави по склепах, освічені електричним світлом угинаються від предметів першої якости і моди. Каварні і готелі як колись. Тісамі кельнери, таксамо витають гостий, таксамо беруть „на чай", такасама в них обстановка, такісамі приходять пани. І такимсамим завистним оком дивиться на ці роскоші бідний робітник, що тепер має владу в державі. Навіть давного властителя побачите ви за буфетом в реставрації, лиш він вже не властитель, а арендує давнійше свою реставрацію у держави.

Театри як давнійше. Тут публика ріжноманітна. Богато таких, що до революції ніколи в театрах не були. Робітники, червоноармійці сидять побіч пузатих купців і купчих в брилянтах. А на сцені артисти, примінившись до смаку нової публики, збирають грімкі оплески.

По улицях рух. Люди бігають, кождий спішиться кудись (мала американізація); рисаки вганяють улицями побіч маси автомобілів. Все як було. І Дніпро пливе таксамо спокійно, як колись і памятник св. Володимира глядить на него та немов благословить хрестом.

КІЛЬКО Є ҐАТУНКІВ В ПРИРОДІ?

Один італійський природник обчислив, що на землі находиться 15 тисяч ґатунків рослин і 820 тисяч ґатунків звірят. Чотироножних звірят є аж 400 тисяч ґатунків, комах 280 тисяч, шкаралупників 50,000, птиць 12.000 і риб 12.000.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Згідно з численними домаганнями урядників і членів, рішенням Екзекутиви У. Н. Союза з 31-го грудня 1923 р. отсим проголошуєся

ПРОДОВЖЕННЄ КАМПАНІЇ

принимання нових членів без вступної оплати, до кінця місяця лютого 1924 р.

Згідно з тим, в слідуючих двох місяцях а то в:

СІЧНИ І ЛЮТІМ

Український Народний Союз, посередництвом 345 своїх відділів в Злучених Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖЕНЩИН і ДІТИЙ

від 1-шого року до 55 літ віку

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ В СЛУЧАЮ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ.

Браття і Сестри:

За два місяці, а саме з кінцем лютого, досягнемо повних трийцять літ істнування нашої славної орґанізації.

За два місяці має доповнитися трийцять літна орґанізаційна праця членів У. Н. Союза.

Перед нами вже лиш два місяці до цеї торжественної хвилі. І тих два місяці, нам слід використати на довершеннє спільної нашої праці, якнайкрасшим успіхом в користь орґанізації, а то, приєднанням якнайбільшого числа нових здорових членів.

Хай отже до кінця лютого, клич У. Н. Союза „В Лучности Сила" невтихає, а рекорд нових членів хай перевисшить всі дотеперішні. Покажім що ми своєрідну орґанізацію вміємо любити.

Приєднуйте нових членів і членкинь.

Вписуйте свої діти.

Орґанізуйте нові відділи, братства, сестрицтва і товариства.

За інформаціями голосіться до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Recording Department
P. O. BOX 76, - - - - JERSEY CITY, N. J.

В Джерзи Сіти, Н. Дж., 31. грудня 1923 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

Іван Каштанюк, гол. рек. секретар.

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО 20-ЛІТТЯ ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТИ О. ОЛЕСЯ.

Ювілей відбувся 12. грудня в Празі в великій салі Жофіні.

За 10 мінут допочатку свята саля заповнюється гістьми. Восьмисот стільців замало. Хто не встиг захопити стільця, мусить стояти в проходах, кулуарах або пробиратись на балькон.

Рівно в 6½ год. вечора, при переповненій салі, президія Ювілейного Комітету на чолі з головою-артистом М. Садовським, займає на естраді за великим столом місця. При святочному настрою й абсолютній тиші голова Ювілейного Комітету вітає громадянство, що зійшлося вшанувати поета з святом і оголошує святочне засідання одкритим.

Перше слово уділяється професору і директору Педагогічного Інституту п. Л. Білецькому, який виступає з рефератом „З поетичної скарбниці О. Олеся".

Головні тези цього докладу такі:

Перші моменти поетичної творчости Олеся то були безжурні хвилі на лоні природи, такими-ж були й його сердечні мрії, бо „молодість в віку — що в року весна".

Під впливом таких світлоясних рефлексій поет задумує тоді один із найкращих творів поему „Що року".

Але ця весна поетової молодости не довго буяла в його душі і була рясна безжурними тонами, не довго, і сонце весняне своїм животворчим промінням пронизувало його серце. Наступили судні дні для України в рр. 1905-6, і радість подій у поетичному виявленню змінилась тугою з причин розбиття національно-державних ідеалів та зневірою щодо кращого майбутнього українського народу.

В пору таких настроїв повстає ціла низка громадянських поезій Олеся, певних песімістичних рефлексій. Ознище ці настрої замінилися більш спокійними, серед яких ясним промінням пробивалась і віра, що не вмре наша слава і воля, не вмре Україна, і до цієї казки золотої поет увесь час звертає дороги, і повстає тоді ціла низка в таких тонах поезій, а серед них найкращим твором є драматична поема „По дорозі в казку", в якому поет звертається до теми так улюбленої для Ібсена і Франка, трактує її цілком самостійно.

Така зрівноваженість не довго перебувала в душі поета. Друга українська революція і нові надії підняли його поетичні рефлексії, а новий крах цих надій був новою їх могилою.

Отже, „Журба і Радість" це дві істотних психічних сили, що і будили розлам поетового духа. Така духова організація, що зросла на ґрунті українського лихоліття і яку бурхливі хвилі революції й реакції то підносили на найвищий гребінь його надії і сподівання, то провалювали в безодню і родили зневіру та розпуку, така духова структура культивувала поетичну настроєвість Олеся і витворювала не льоґічну послідовність у виявленню символічного думання, щодо поетичної конкретизації ідей, рефлексій, а переважно емоціональну стихію його триединої душі, а тим самим і мельодійну. Контрасти в переживаннях, у рефлексіях підносять і відповідний його поетичний стиль, що конденсує ліричне почуття. Через те поезія Олеся завжди пройнята ліричним тоном і виявляє собою таку гармонізацію частин та композиційних мотивів, де емоціональна участь поета, чи то в акції, чи то в нерухомій картині, є обовязковою; а це свідчить про те, що Олесь, як поет, є чистий лірик, який би твір він не писав; і такий поет-лірик, який во імя збереження у найголовнішому виявленню ліричного почуття, во імя найбільшої ліричної інтенції, емоціональної конденсації переживань, жертвував клясичною формою твору, попущуючи її. Така поетична тенденція є для української поезії найдорожча. В цьому відношенню Олесь є поет великий, сильний і ні з ким незрівняний, а для майбутньої поезії — невичерпана криниця найкращої живої води, що на довгі літа буде коштовним живчиком українського емоціонального поетичного стиля."

Проф. Л. Білецький закінчує свій реферат при гучних оплесках.

Коли в салі запанове спокій і тиша, на естраду запрохується ювілят О. Олесь, який в цей час прибув на свято. При його позві публіка встає, і саля заповнюється морем довго невтихаючих оплесків та гучним „Слава..."

Голова ювілейного комітету М. Садовський в коротких і теплих словах вітає поета з святом, підкреслюючи той факт, що громадянство примушено справляти це національне свято не на Україні, а далеко на чужині, на вигнанню.

Після привітання ювілята головою ювілейного комітету виступає представник Українського Громадського Комітету і відчитує промову голови У. Г. Комітету М. Шаповала, який через службові обовязки не зміг бути присутним на святочній академії. В імени Укр. Громадського Комітету п. М. Шаповал звертається до поета словами:

„Іменем Українського Громадського Комітету вітаю шановного Олександра Івановича за 20-літню творчу працю для українського народу.

Вітаю і від свого імени, як один з свідків тієї праці.

Ми, організовані на чужині громадяне українські, в повній свідомости великої ваги поезії в суспільному житті, постановили організувати це свято Поета Відродження України.

Ми знаємо, що дійсна поезія є громадським явищем. Мова є перший соціяльний твір людини. Людське суспільство почалось тоді, коли одна людина промовила слово до другої. І те слово стало чарівником — воно захопило душу людини й організувало людей в суспільство.

Великий Шевченко в чарованні спинився перед цим дивом:

Ну, що-б здавалося — слова?
Слова і голос — більш нічого,
А серце беться, ожива,
Як їх почує. Знать од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть між люд...

Ми тепер знаємо, що не од Бога ті слова, а од живої душі, але ци тим більше підкреслює чудесність людського слова. І найпевне, як каже велика легенда, чудо слова виявилось в тім, що одним словом створено світ: спочатку стало слово, і слово було Бог, і Бог був слово. Який величний це гимн слову.

Але ми на основі дійсности, а не легенди скажемо, що в початку відродження нації також стало слово.

І то не звичайне буденне слово, а слово мистецьке, — воно є чарівником, що творить нації. Відродження України почалось, коли прийшов перший поет українського народу Іван Котляревський, і ви бачите потім великий похід мистецького слова.

Воно захоплює пісню.

Потім захоплює науку мови.

Потім опановує історію і творить, відкриває традицію народу.

Потім поширюється на політику, культурну працю і економіку народу.

Нарешті могучою силою поезій підіймає земну кору буденного життя і прориваєть вулканом революції вгору, освітлюючи великим полумям всю рідну землю і посилає народ на створення своєї державности на своїй землі.

І прийде державність, як вища санкція своєї волі на своїй землі.

Роль мистецького слова, як бачите, насититн просторінь образами, вглянути в кожну душу і обєднати окремі індивідуальности в одноцілий моноліт, **усуспільнити індивідів.**

Слово є функцією нації. В цьому історична роля слова, власне — поезії.

Тому поезія є одним з найважніших факторів психічної соціялізації людей і в цім її першорядна громадська вага. З цього погляду кожний поет Dei gratia є громадським будівничим, поетом-громадянином, незалежно від мотивів і сюжетів, які він по мистецькому обробляє.

Наш ювілят є поетом-громадянином передовсім. Я пригадую два незабутні образи поетів-громадян, створених Шевченком.

Перебендя — кобзар, поет контрастів:

Заспіває весільної,
А на журбу зверне...

Він в степу на могилі розмовляє з небом, і вітер розвіває його сиву чуприну. Трагічний самотник, фільософ і поет творчої самотности. Це незабутній образ трагедії великої душі.

А другий — Волох, що шкандибає за гайдамаками (переваги), імпровізуючи і на кобзі виграваючи пісні революції, повстання, помсти, вихваляючи повстанців-гайдамаків, разом з ними переживаючи екстаз боротьби.

Це — поет революції, соціяльної трагедії людскости.

Ці два образи є тільки двома аспектами душі поета. Це не контрасти, а мистецькі переображення однієї душі-людини.

І ці два аспекти є основами поезії нашого ювілята: він — Перебендя і Волох разом. Їх вищий синтез, але це є разом синтетичний образ сучасного Українця, глена нашого революційного покоління.

І хоч тепер наша Україна стоїть, як купина неопалима в огні страждань, але міліони очей звернені на неї з любовю, вєканням і передчуттям радости.

За двадцять років Україна пройшла з низин забуття аж до верховин державности, і слава її пролунала по цілому світі.

На варті її стоїть українське слово.

І поет-ювілянт, що став на цю варту серед глухої ночі, тепер бачить уже на її верховинах заграву Сонця-Визволення. І йдуть уже множества поетів: молодий ліс їх синіє на обрії. Відроджена Україна, національно свідома вже однією ногою стала на поріг своєї державности. Це нашому поетові Відродження найбільший і найкращий ювілейний дар.

Шановний Олександре Івановичу!

Я бажаю вам сили, здоровля, як людині, а, як поет Ви вже маєте те, що дають тільки боги.

Поете-громадянине! Іменем нашого революційного покоління проголошую Вам славу.

Після промови від У. Г. К. публіка знову робить, вставши, овацію ювілятові.

За цими промовами йдуть привітання від представників громадянства, що прибули на академічне свято.

З привітаннями виступають:

1) Представник Білоруської Громади п. Заяць, 2) представник грузинської громади п. Айолло, 3) представник українського університету в Празі п. проф. О. Колесса, 4) представник Української Господарської Академії в Подебрадах п. М. Левицький, 5) представник Вищого Укр. Педагогічного Інституту в Празі проф. В. Сімович, 6) представник Українського Історично-фільольогічного Т-ва проф. В. Біднов, 7) Представниця Українського Жіночого Союзу в Празі п-ні О. Галаган, 8) представник Літературного Т-ва „Сонцецвіт" п. М. Обідний, 9) представник Т-ва „Веселка" п. Є. Маланюк, 10) представник Т-ва Укр. Письменників при Укр. Гром. Ком. п. П. Тенянко, 11) представник Союзу Українських Студентів п. Макарушка, 12) представник студентів Укр. Вищ. Педагог. Інститут п. Іващенко, 13) представник Матуральних Уурсів п. Філонович, 14) представник від студентів-пластунів п. Зеленко, 15) представник „Сеспілки" п. Котенко, 16) представник кооперативних курсів в Йозефові п. Гошевський, 17) представник Укр. кооперації, член ради „Дніпросоюза" п. Літвицький, 18) представник української книгарні в Празі п. Лавров, 19) представник українських організацій в м. Кременці на Волині п. Олександрович і 20) представник депутації кооперативних курсів у Празі.

Кожне привітання вкривалось громом оплесків і „Славою" ювілятові.

Після привітань ювілята присутніми представниками були відчитані секретарем Увіл. Комітету п. Ю. Сірим, привітання, які наспіли до свята від українських організацій, що перебувають поза Прагою, через почту і телеграф. На ювілей привітаннями відгукнулись:

Чехословаччина: 1) проф. О. Колесса віршем „Пісня дзвонить", 2) Укр. Громадський Видавничий Фонд, 3) Радник Мін-ва Закорд. Справ Ч. С. Р. др. Штрер, 4) письменник В. Королів-Старий, 5) генер. Омелянович-Павленко, 6) Громада студентів-Українців з Великої України, 7) Кооперативні Курси в Празі; 8) Кружок підстаршин У. Г. А. в Йозефові, 9) Ініціятивний гурток по організації „Споживчого Т-ва" в Йозефові, 10) Редакція „Українського Скитальця" в Йозефові.

Галичина: зі Львова: 1) Гурток Укр. Мистецтва за підписами П. Холодного, п. Тимошенка і п. Ковжуна, 2) Редакція „Діла", 3) редактор „Діла" др. Л. Левицький, вітає поета яко свого друга, 4) Секретаріят Укр. Радикальної партії, 5) Т-во „Просвіта" в Львові, 6) Укр. Т-во допомоги еміґрантам з Великої України, 7) др. Вол. Дорошенко — дружній привіт, 8) композитор Я. Ярославенко, 9) п.п. Корчинський, Олесницький, Новикович, Заячківський, др. В. Бачинський і Лопатинський. З Перемищля: 1) Відділ Учительської Громади в Перемишлі, 2) Союз Українок в Перемишлі, 3) Редакція „Український Голос", 4) Т-во „Українська Бесіда" в Перемишлі, 5) Окружна Студентська Рада в Перемишлі. Зі Станиславова: від. п. Романа Заклинського.

Австрія: 1) Управа Союза Ккр. журналістів і письменників, 2) Український Громадський Комітет у Відні, який обєднує такі організації: Робітниче Т-во „Єдність", робітниче Т-во „Родина", Академічне Т-во „Січ", „Т-во Прихильників Освіти", „Т-во Укр. Журналістів і Письменників", „Український Жіночий Союз", „Західно-Українське Т-во Ліги Націй", Укр. Військовий Допомоговий Комітет, Укр. Червоний Хрест, Т-во „Бесіда", Комітет Урядовців У. Н. Р., Робітничий Допомоговий Комітет і инші, 3) „Союз допомоги голодним України" за підписами голови проф. М. Грушевського, Коссака І. і Кобздай.

Німеччина: 1) Письменник В. Винниченко, 2) Українська Громада, 3) п.п. Ольга Гаморан-Левіцька, др. В. Левицький, П. Савіцький, Ігор Левицький.

З Букарещту (спільно): Громадський Допомоговий Комітет укр. еміграції в Румунії, Голова Місії У. Н. Р. в Румунії проф. К. Мацієвич, Філія укр. Т-ва Ліги Націй в Румунії, Укр. Позичкове Т-во „Згода", Союз Укр. Жінок в Румунії, Укр. студентська громада в Будапешті, Представництво Укр. Громадян в Будапешті.

З Варшави: 1) Українська Парляментарна Репрезентація за підписом голови п. Підгірського, 2) Український Центральний Комітет в Річі Посполитій Польській за підписом голови ген. В. Сальського і секр. П. Зайцева. 3) Редакція „Українська Трибуна".

Крім того, надійшли привітання від: Союза українських студентів „Основа" в Данціґу, редакції „Наше Життя" в Холмі, Т-ва „Січ" укр. студентів у Ґрацу, Академічної громади Укр. Госп. Академії в Подебрадах, від Укр. студентської Громади в Мельніку (Ч. С. Р.) (поета В. Пачовського (Берегів), еміґрантів-Українців з Закопаного, Управи сенаторії Укр. Гром. Комітету в Квасах, від Анни Денисюк, Леся Денисюк і Осипа Савицького з Бжеско коло Кракова, від Рівненської повітової „Просвіти" (Волинь), п. Богдана Заклинського з Бичкова, редакції журнала „Релігійно-Науковий Вістник" (Щипіорно), бувш. видавця „Трибуни" та „Ґедза" п. др. З. Біського, д-ра М. Вавристевича з Холма.

Після короткої перерви по відчитанню цих привітань відбувся концертовий відділ, в якому виступили відомі артисти п. М. Садовський і п-ні Н. Дорошенко з деклямуванням поезій ювілята, а також відома артистка Київської опери п-ні К. Воронець, яка чудово проспівала „Айстри" (слова О. Олеся) і декілька пісень на біс. П-ні Анда Остапчук виконала „Жита" — слова ювілята в композиції Н. Ніжнинського. На останок академічний студентський хор під управою п. М. Рощахівського виконав „Прометей" (муз. К. Стеценка) і „Чорна рілля ізорана" (муз. Л. Людкевича).

Після цього відділу свята, на якому було понад тисячу присутніх Українців, Чехів, Білорусів, Грузин і инш. о. 10. год. вечора в „Український Хаті" відбулася товариська вечеря в присутности ювілята, його дружини й сина, а також при участи представників ріжних націй і українських громадських установ і організацій.

Вечеря носила святочний характер, і підчас її знову виступали з промовами гості, а також із сольними співами артистки і артисти.

Закінчуючи це справоздання про ювілейне свято, мусимо заввважити, що перечислені тут привітання не повні. Через лихі сучасні почтові зносини українське громадянство не могло бути широко повідомлене про це. Доказом тому являється надсилка привітань, які і по нині що-дня надходять до Ювілейного Комітету. Особливо треба сказати це про Америку. Що-ж торкається Великої України, то там, очевидно, на перешкоді громадянству, яке-б хотіло вшанувати юнілята принаймні коли не відсвяткуванням його ювілею там, то хоч надсилкою привітань сюди — стоять инші, всім відомі причини.

Присутній.

КОЛЯДУЙТЕ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРОМУ КРАЮ!

ПОВНЕ ЩАСТЄ.

Наче темна хмара вступив Іван Неруш до хати. Відразу затих гомін дітий, які до сього часу галасували при своїх діточих забавах. Вони знали з досвіду, що тато не жартує, коли в лихім настрою. Як сполошені курятка збилися купкою біля стола.

При звичайній зелізній печі стояла молодиця, жінка Івана Вона буцімто уся занурилась в кухонній роботі, але крадьки позирала на мужа, щоб вгадати, яка причина його злого гумору.

Поправді говорити, не було Іванови чого журитись. Він вже давно піднявся на ноги. Кільканайцять літ в Америці вчинило його вповні незалежним чоловіком. Йому пощастило так, як переважній части нашої імміграції, а може навіть лучше, ніж пересічному. Він мав свій власний дім, де мешкав сам, та-ще й винаймав три помешкання, без цента довгу. Крім того було пару тисяч заощаджених грошей в банку і на почті.

Йому не було ще сорок літ; сильний, здоровий чоловік. Іва не знав, що значить безробіте. Він держався одної роботи і дійшов в ній до повної достатности і доброї платні. Його цінили як доброго, солідного робітника. Та проте не можна сказати, щоб Іван мав богато приятелів. Але його тверда вдача не шукала приязні; він жив сам в собі та в своїй рідні. Через це не треба розуміти, що він був приятелем жінки або товаришем своїх дітий; ніяк ні. Він був головою родини; він був її царем. Його зелізній волі покорялася смирна жінка, а діти вважали батька за повелителя і пана в усім.

Іван перейшов до другої кімнати, відчинив двері від "колзету", де висіла одіж, скинув з себе зверхний одяг і уважно повісив його на деревяним виснику. Відтак зняв сурдут і таксамо уважно примістив його поміж другою одіжю. Іван дуже шанував одежу і всьо, що коштувало гроші. Він ні на хвилю не забував, що то його "кервавиця". Прозивали його скупарем, але він цим не ображався. Він був гордий, що уміє "шпарувати центи".

Іван замкнув за собою двері від нетопленої кімнати і перейшов до кухні. Із шафи здіймяв газету і сів біля стола читати. Діти посунулися у другий кут; листували давно переглянені образки із старого цінника одної купецької фірми.

Не довго читав Іван, коли нараз з досадою озвався: — Ігій на них! Прокляте жебрацтво тай годі! Що їм не ософгидне все тесаме писати! Давай тай давай на усіх дідів на світі! —

Від кухні поглянула жінка, мовчки питаючи.

Іван схопив той погляд дружини тай звернувся до неї: — Нині на мітингу говорили наші "пискачі", що кождий член повинен щось дати, якусь поважнішу жертву, на сиріт, на калік, на рідну школу та лихо знає ще на що. Піп у церкві й собі галюкає це саме, а тут ще газета торочить цю саму жебрацку пісню. А чи то я їх сиротами та каліками поробив? Чи у тій рідній школі буду вчитися я, або мої діти? А мені хто дав коли щонебудь за „дурно"? —

Жінка поралася далі біля своєї роботи, а Іван задумався. Йому прийшло на гадку його життє. З малку зазнав одної тільки біди. Єще малим хлопцем віддали його родичі на нлужбу, бо не було чим вдома згодувати. Прийшли на память ті довгі роки страшної служби бідного галицького наймита. Немов бачив себе маленького, сухенького, в люту зиму, як пробує заснути в студеним жолобі, прикритий мервою. В брудній одежи, ніколи нерозчесаний, а в патлах від "нужди" аж роїться. Досвіта вставай, крутись, вертись, поштуркуваний, зацюканий всіми.

Трохи підріс то хиба на це, щоб тяжче робити. Від ранку до сумерку ріж січку, або бий ціпом по зимній тоці, або їдь до ліса в дірявій, змнялій кожушині, у люту таку, що пара з віддиху мерзне на очех. Та в зимі хоч виспатися було можна. Хоч у стайни, хоча нераз заковязли руки і ноги від холоду, всеж таки був час для спання. Але весною та літом — цілий час не можна було і раз виспатися до схочу. А від роботи аж рук не ставало. Тільки засіріло на небі, уже будять, вставай і гаруй аж до пізної ночи.

І так рік за роком — кільканайцять літ, а всьо за таку платню, що в Америці за пів тижня більше заробиш, ніж там за цілий рік!

Коли Іван вже був парубком, пішов разом з другими "до Пруса" на роботу. А відти, також з другими, поїхав до Злучених Держав. І кождого дня дякував Богу, що дістався до цього краю.

Старі, галицькі злидні, вчинили його однак дуже твердим. Як тільки передістався за море і дістав першу роботу, насамперед постановив, що ні одного цента не пустить на марне. У своїй надмірній ощадности дійшов до того, що цілими тижнями не їв вареної страви. За короткий час "зашпарував" парусот долярів, але не цілком. Лиха їда, при тяжкій роботі, звалила його з ніг. Він занедужав на черевний тиф і перележав якийсь час вдома, а відтак в повітовім шпиталі. Якась пайка гроший пішла в початках слабости, а трохи відтак, коли вже виписти із шпиталю. Побачив Іван, що скулити самому собі не можна. Виразуваав собі, що найтанше і найлучше вийде йому, коли ожениться. Довго питав, довго приглядався, поки найшов Ганю, свою теперішню жінку. Коли бачив, що не любить гарно вбиратися, що роботяща і ощадна та ще й має "пару дудків", оженився. Від того часу усьо пішло з щасливої руки. Поки могли, обоє ходили до роботи і щадили з цілого пристрастю людий, які зазнали біду. Їх мрією стало, щоби як найскорше зложити тільки, щоби могти дивитися спокійно в будучність.

Коли прийшла перша дитина на світ то вже у своїй власній хаті. Іван купив єї дешево, розуміється з довгом, але на легкі сплати. Дім був добрий, але недбало удержаний. Іван завдав собі чимало труду, але небавом привів хату до такого порядку, що не було ніяких трудностів найти винаємників. Та ще й трапилось так щасливо, що Іван купив у дешеву пору, а за короткий час ціна домів піднялася майже у двоє. Із тим піднялася і ціна за "рент". Іван мав сталу і добру роботу, так що протягом пару літ сплатив увесь довг. За других кілька літ зложив гарну готівку.

Найбільший богач в його рідним селі не мав того маєтку, який Іван зібрав в Америці за кільканайцять літ праці. Він нераз глумився в собі, що його знакомі богачики, де він служив не мають того і в Великдень, що він тут має кождого дня.

Кажуть люди, що бідного тільки той знає, хто сам закушав біди. Може воно і правда, але не завсіди. Звичайно буває так, що поки сам бідний то й над бідним милосердиться, але як тільки вилізе з біди, то наче скаменіє.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВИКАЗ НАРОДНОГО ПОДАТКУ

зложеного до Обєднання в місяци грудни 1923 р.

33) Мінеаполис, Мінн., переслав М. Ґрубрин 13.75
Зложили: по 1.00: М. Ґрубрин, Я. Ґрубрин, І. Коцюба, П. Вонс, О. Пилатюк, П. Кулиняк, М. Дмитрук; по 50 цнт.: Й. Литвин, О. Шабатура, П. Андрущак, І. Сухорович, П. Гайва, А. Процай, Д. Колтик; по 25 цнт.: І. Процай, В. Рефцьо, П. Федорців і І. Олійник, а надвижка при обрахунку книжок 2.25.

34) Спрінг Велей, Н. Й., переслав К. Ільків 5.25
Зложили: П. Бандура 1.50; по 50 цнт.: М. Терпеливець, С. Чавус, Д. Гнилишин, Пайза Мирдак; по 25 цнт.: К. Ільків, А. Кашинський, І. Брега, І. Кріль, О. Мельник, І. Парубалюк, К. Роговський.

35) Гестінґс ан Гудсон, Н. Й., (парохія Йонкерс, Н. Й.) переслав о. Сполітакевич 8.00
Зложили: Паранька Моть 2.00; Вас. Фридрик 1.75; Іван Пендерецкий 1.25; по 1.00: Стеф. Фридрик, Дм. Собчак, Іван Мурайка. Сколектували: Павло Баран і Ів. Ковалів.

36) Ню Йорк, Н. Й., бр. св. Володимира (боєвий фонд) передав В. Целевич 25.00

37) Бофало, Н. Й., збірка на вічу (боєвий фонд) переслав о. К. Курилло 124.00

38) Филаделфія, Па., Др. Семен Демидчук, народний податок за канцелярію 5.00

39) Пеорія, Илл., тов. Українських Робітників, пер. В. Бігун .. 3.25
Зложили: А. Батюк 1.00; Ан. Батюк 50 цнт.; по 25 цнт.: В. Бігун, А. Бігун, А. Куса, М. Нагаца, Р. Онищук, П. Паннечковська і Л. Паннечковський.

40) Елизабет, Н. Дж., бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союза, переслав Антін Нагребецький 15.25
Зложили: І. Сокира 2.00; по 1.75: Бенько Вас., Заканич Мих., Заканич Іван: по 1.50; Процак Мих.; по 1.25: Напованець Мих.; по 75 цт.: Бабій Катерина, Явиляк Іван, Шутяк Василь, Щерба Тимко; по 50 цнт.: Зизяк Онуф., Зазуля Дм., Щерба Дмитро; по 25 цнт.: Фучила Іван, Ільків Йос., Токарчик Дмитро.

41) Вилксбері, Па., збірка на вічу в Вілксбері, Па. і Едвардсвил, Па. (боєвий фонд), переслав о. Мих. Паздрій 60.53

42) Нентікок, Па., збірка на вічу в Нентікок, Па. і Генновер, Па. (боєвий фонд) переслав оц Нестор Дмитрів 37.10

43) Менеюнк, Па., бр. св. о. Николая, від. 16 Провидіння, переслав Николай Більо 15.00

44) Горнел, Н. Й., від. 142 Провидіння, переслав В. Лаврів 6.00
Зложили по 3.00: Мих. Добрянський і Петро Пелех.

45) Бріджпорт, Конн., тов. Укр. Січ, від. 59 У. Н. Союза, переслав Йосиф Підлуський 7.00
Зложили: Григ. Бакай 1.25; Леонт. Бих 1.00; Іван Максимів 75 цнт.; Мик. Мельник 50 цнт.; по 25 цнт.: Іван Кузів, Йос. Підлуський, Петро Криницюк, Вас. Мушак, Василь Кузів, Петро Желінський, Василь Ґанва, Стеф. Іващишин, Ів. Шевчук, Ів. Глива, Йос. Волк, Мих. Галькевич, Вол. Венґринович, Ст. Лободинський.

46) Нортгемптон, Па., гр. кат. парохія св. Івана Хрестителя, збірка в церкві, зібрав і переслав о. Ів. Кутський (боєвий фонд) .. 20.00
Переслано на ріжні цілі разом 91 дол., тут оголошуємо жертводавців цілої суми. Зложили: о. Іван Кутський 5.00; по 1.00: Теод. Папала, Параскевія Крайник, Катерина Лукач, Іван Лукасевич, Анд. Целеп, Лука Демчук, Марко Пиртко, Гр. Кочан, Атанас Цекот, Теод. Заячківський, Ів. Кирилош Ник. Міклюшин, Гр. Гойда, Павло Бобалік, Ґр. Мандрик, Ник. Савка, Мих. Галюлько, С. Смутила, Анд. Бобалік, Вас. Фанок, Петро Стефанчик, Авт. Лукач, Вас. Маґер, Анд. Панчишин, Степан Паланіца, Стан. Гурин, Петро Маслюк, Ник. Ліщишин, Анд. Радновський і Д. Прухніцький; дрібними жертвами зібрано 56 дол.

47) Бофало, Н. Й., бр. св. о. Николая, від. 127 У. Н. Союза, переслав Е. Тимкович 6.00
Зложили: Анд. Ґрех 3.00; Ів. Когут 1.50; Стеф. Юзьвак 1.00; по 25 цнт.: Вас. Плахта і Микола Чехович.

48) Густон, Текс., переслав М. Балабан 17.00
Зложили: М. Балабан 10.00; по 2 дол.: Гр. Пиндус, Д. Куріца і П. Барабаш; по 50 цнт.: Анна Пиндус і Марія Балабан.

49) Когус, Н. Й., Кружок Обєднання, переслав о. Лев Чапельський 5.00
Зложили: по 1.00: Гр. Недільський і Федик Петро; по 75 ц.: Сеньчук Конст., Шаршанович Ф. і Столяр Іван; Гнат Федорко 50 цнт.; Лісовський Ант. 25 цнт.

РАЗОМ ПО ДЕНЬ 31. ГРУДНЯ 1923 $764.30.

ЗА СКАРБАМИ ЛЮЗИТАНІЇ

В часі світової війни затопила німецька підводна лодка корабель Люзитанію на Атлянтийськім океані, недалеко берегів Ірляндії. З кораблем затонуло 1200 осіб і багато дорогоцінностий на загальну суму 16,000,000 долярів, що находилися в касі. Жалко тепер людям за тими величезними скарбами. Тому орґанізується виправа, щоб ті дорогоцінности добути.

Чи вдасться однаковож сповнити той намір — покаже будуччина. На перешкоді стоять чималі трудноці. Скарби находяться під кількома сталевими покладами, а добути їх повинні нурці при помочі динаміту, яким треба виривати поклади один по другім і зробити отвір так великий, щоб можна було витягнути касу.

Як видно робота це незвичайно важка. І колиб вона навіть не вдалася, свідчитиме про велику відвагу тих, що її піднялися.

Для запевнення успіху заводиться всякі уліпшення та застосовується найновіщі винаходи. Убрання нурців будуть зроблені, по зразку винахідника Лєавіта, з бронзу і важитимуть 350 фунтів; але тому, що в воді усі предмети тратять на вазі, цебто стають лекшими, тож і ті убрання в тій глибині, в якій находиться Люзитанія, облекшутся о 75 фунтів.

Другим знаменитим уліпшеннем буде особливий апарат, що достарчатиме нурцеви повітря. Давніще допроваджувано потрібний до дихання воздух ґумовими рурами. Тепер нурок матиме на своїх плечах апарат, що витворить йому досить кисня (газ, що служить до віддихання) на три години.

Нурок буде прикріплений до корабля линвовою, в якій буде телеграфічний провід так, що нурок кождої хвилі буде міг порозумітися з залогою корабля.

Морську глибину розсвітлюватимуть спеціяльні рефлектори, уміщені на кораблі.

Багато людий дивиться, на той намір як на з гори засуджений на невдачу. Це однакож не відстрашує смільчаків, що поставили собі за задачу добути затоплені скарби.

ВІДНОВЛЕННЄ ЧИТАЛЬНІ "ПРОСВІТИ" В СЕЛІ ДЕРМАНЬ, НА ВОЛИНІ

Дня 4. грудня село Дермань обходило велике свято. Того дня відновлено по пятьрічній перерві читальню "Просвіти".

Після торжественної Служби Божої зібрались громадяни Дерманя в домівці читальні. Портрети наших гетьманів, діячів та писменників і виплетена з гілячок ясеня напись "Учітеся, Брати Мої!" — надавали домівці святочний вигляд. Всі відчували, що обходять велике свято. Пан-отець Іваницький виголосив гарну промову, в якій вияснив велике значіннє читальні для села. Селяни ставляться до тов. "Просвіта" дуже прихильно. В цьому і запорука, що товариство буде розвиватись та приносити хосен селови.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

НЕСПОДІВАНИЙ СПАДОК

Бувають случаї, що якийсь вихованець багатого чоловіка одержує по його смерти частину або й весь його маєток в спадку. І тоді широко говориться про велику несподіванку — бо до того маєтку звичайно багато людий має претенсії — та про щастє молодого чоловіка. А однакож в тім випадку нема ще нічого надзвичайного.

Багато особлившою дорогою одержав спадок один париський студент. Дуже бідний, він не мав потрібних засобів на прожиток, а вже, щоби купити собі на зиму вуглю, про те він не міг навіть мріяти. Користав отже з нагоди, щоб денебудь трохи погрітися. Зайшов так одного разу до якоїсь ліцитаційної салі. Там продавали якраз збірку книжок. Тому, що на книжки він все був дуже цікавий, купив ту збірку за останніх пять франків, які мав в кишені.

Та яке йуло його розчарованнє, коли дома розвязав шнурок і побачив, що між книжками нема ні одної цікавої. Хотів їх спалити, щоб бодай тим нагріти кімнату. Але-ж жалко йому зробилося, коли мав кинути в піч першу книжку. Держав її в руках і перелистковував картки. То був якийсь старий роман. Втім наткнувся на картку, на якій стояло написанє:

„Хто-б ти не був, ти став мені дорогий, бо ти прочитав ту чудову повість. Піди з тою карткою до нотаря Н. Н. (тут була подана докладна адреса), де одержиш 23.700 франків, які я призначив для тебе, хоча тебе не знаю".

Зразу взяв студент ту картку за несмачний жарт. Але по кількох днях, коли біда притиснула пішов наподану адресу. Згаданий в картці нотар виплатив йому дійсно 23.700 франків, що стали правдивим маєтком для примираючого з голоду та холоду студента.

Це, хіба, дійсно щастє.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошеннєм, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенне одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути відписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адмістрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більще читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивлячись обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на дальше Українці попирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
† Ad astra і инші новелі, нап. О. Шевчук 20
* Амалюнга або дочка дебрів, оповіданне з часів боїв між Европейцями й Індіянами 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дни нашої слави і недолі 15
† Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) 20
† Багдад, Вавилон, Ниневія, подорожні оповідання Свена Гедина, з ілюстраціями 45
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
* Байки небилиці 10
* Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
* Библійни повѣсти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі 3.00
† Біля машини, оповіданє В. Винниченка 10
Блаженний чоловік і инші оповідання 15
* Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дни нашої слави і недолі 15
* Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук 75
* Борба світів В. Велса 40
* Боротьба о сонце 5
* Борці за правду, повість А. Кащенка 50
† Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те 45
† Брати Моуглі, оповіданне з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) 60
* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. 30
* Буквар Дм. Андрейка 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
* Великий сонник 40
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
Веселі вірші, С. Руданського 10
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя 15
† Вибір поезій, О. Федьковича 10
* Відвдячився, оповіданне з козацької давнини, А. Чайковського 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками 10
* Відродженне, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович) 2.25
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
† Від себе не втечеш, оповіданне Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співаник 5
* Вічний Жид 10
† В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. 50
* В неділю рано зілля копала, оповіданне О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґсон, пер. Евген Яворовський 35
Вся людська твер з хвалою прийде й инші оповідання 15
* В тумані, оповіданне, Л. Андреева 20
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка 50
* Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса 10
† Галичина в життю України др. М. Лозинського 25
* Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя 20
Гасн огонь, поки не розгорівся й инші оповідання 20
* Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями 25
* Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях 40
† Голод, оповідание, В. Винниченка 5
† Гордий царь, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Сіножупанця 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Конiського 80
* Гумор і сатира 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20, опр. 30
Гумористичні оповідання О. Стороженка 10
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича 25
* Геновефа, оповіданне про княжну невинно засуджену на смерть 30
† Геновефа, оповіданне для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
* Географія Ю. Левицького, в оправі 80
† Голем, оповідание, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі 1.50
* Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів 15
* Два мужі — одна жінка, оповіданне Е. Золї (переклав Ом. Ревюк) 20
Дві могили, оповіданне з сибірського життя І. Королевського 10
* Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями 10
* Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповіданне Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповіданне, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) 15
† Дещо про гроші 10
* Діявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер 25
* Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
* Доля України, вірші, Дм. Штогрина 35
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белегая 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
† Думки Тараса Шевченка 20
Дяк, оповіданне, Марка Вовчка 20
* Еволюція в образках, Д. Гирда 1.25
* Евстахій, повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда 30
† Електричність, Н. Р. Кембела 35
* Есперанто, український підручник міжнародної мови 40
* Єзуїтська преподобниця, історичне оповіданне, Ор. Левицького 25
* Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60
* Жителі Марса, Вол. Геринoвича 10
Життє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злучених Державах 15
* Житєпись чорта, М. Шустакевича 15
Жінка і її значіннє в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі 15
Жовнір: Оферма, оповідання з військ. життя 10
Журавлї й инші оповідання 15
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен 10
За вольности України Яр. Весоловського 5
† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00, опр. 1.25
† Замітки про сільське господарство Вол. Ніконського 35
† Записки юнака, оповіданне, В. Винниченка 5
* Запорожська слава, історичне оповіданне, А. Кащенка 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького 20
* За рідний край, оповіданне з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки 30
За сестрою, оповіданне з козацької старини, Андр. Чайковського 35
* Захар Беркут, образ громадського життя карпатської Руси в 13-тім віці, др. І. Франка 50
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр. 1.50
† Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр. 2.00
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року 10
* Збірка оповідань для української молодіжи 40
Збірка повісток 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З великих днів, поема, нап. О. Кобець, з образками 15
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського 30
† Звуколірність, поезії Клима Поліщука, книжка друга 10
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те 40
† З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля 10
* З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського 1.50
Знанне життя, др. С. Демидчука 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку 30
* З тернів европейської війни, що ділось і діється в нашім рідним краю 50
* З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський 65
* Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя 25
* Іван Коновченко й инші оповідання 20
* Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
* Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука 20
* Ікона Пречистої Діви, оповіданне для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти 20
* Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога 50
* Ілюстроване українське письменство в житєписах, др. М. Пачовського 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса 25
† Інститутка, оповіданне Марка Вовчка 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Спіжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі 15
* Історія Московщини до Петра Великого 40
* Історія о золотокрилім лицарю 10
* Історія паризької комуни 15
* Історія про гарну Маґельону, оповіданне з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповіданне, П. Куліша 25
* Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича 30
* Історія про малого Пилипка 20
* Історія про сироту Івася 20
* Історія про трийцять одного 10
* Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) 60
Казки про Циганів 10
* Кайдашева сімя, повість, І. Нечуя-Левицького 60
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр. 1.50
* Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 .... 1.00
* Камінна душа, повість, Гната Хоткевича 1.50
* Канадійський кобзар, нап. П. Ясенчук 25
* Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
* Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка 20
* Катехизм о. Конст. Курилла 20
* Катихизм християнсько-католицької релігії, третий наклад 30
* Кльод Ге і другі оповідання 20
* Кляса проти кляси, Л. Мартова 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі 1.00
* Князь і жебрак, оповіданне Марка Твейна 50
* Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, брош. 1.50, в полот. оправі 2.25
* Козацька пімста, оповіданне з козацької старовини, А. Чайковського 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання 40
* Коли зійшло сонце, оповіданне з 2.000 року, П. Крата 30
† Коляди або пісні на Рождество Христове, одинокє на народню мову поправлене видание 20
Коляди і щедрівки на Рідво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних 25
* Кому потрібна війна, нап. А. К., пер. з рос. І. Стефаницький 10
† Контрасти, нарис, В. Винниченка 10

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у повисшій адресі:

„SVOBODA". 83 Grand Street. Jersey City, N. J.